

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, मुंबई

प्रारूप महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (संसाधन पर्याप्ततेची चौकट) विनियम, २०२४

(प्रारूप)

विद्युत अधिनियम, २००३

अधिसूचना

क्र. मविनिआ/लीगल/विनियम/----/-- - महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, विद्युत अधिनियम, २००३ च्या (२००३ चा ३६) कलम ६१, ६६ आणि ८६ सह कलम १८१ अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या आणि या संदर्भात त्यास समर्थ करणाऱ्या अन्य सर्व अधिकारांचा वापर करून व पूर्व-प्रसिध्दीनंतर, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (संसाधन पर्याप्ततेची चौकट) विनियम, २०२४ खालीलप्रमाणे विनियम करित आहे :-

प्रकरण १

प्रारंभिक

१. संक्षिप्त शीर्षक, व्याप्ती आणि प्रारंभ

- १.१ या विनियमांना, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (संसाधन पर्याप्ततेची चौकट) विनियम, २०२४, असे म्हणावे.
- १.२ हे विनियम संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यात लागू होतील.
- १.३ हे विनियम शासकीय राजपत्रातील त्यांच्या प्रसिध्दीच्या दिनांकापासून किंवा आयोग स्वतंत्रपणे अधिसूचित करेल त्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

२. उद्देश

- २.१ या विनियमांचा उद्देश इष्टतम वीजनिर्मिती मिश्रणासह विद्युत भार पुरवण्यासाठी विनिर्दिष्ट केलेल्या विश्वासाहता मानकांचे पालन करून अंदाजित मागणी विश्वसनीयरित्या पूर्ण करण्यासाठी निर्मिती आणि पारेषण संसाधनाच्या नियोजनाकरिता एक **यंत्रणा तयार करून/एका व्यवस्थेचा आराखडा आखून** संसाधन पर्याप्तता चौकटीची अंमलबजावणी शक्य करणे हा आहे.
- २.२ संसाधन पर्याप्ततेच्या चौकटीमध्ये वीज मागणीचे मूल्यांकन आणि पूर्वानुमान, निर्मिती संसाधन नियोजन आणि प्राप्तीचे नियोजन आणि संनियंत्रण व पालन यासाठी एक यंत्रणा समाविष्ट असेल.

३. व्याप्ती आणि प्रयोज्यता

- ३.१ हे विनियम विद्युत निर्मिती कंपनी, वितरण परवानाधारक, राज्य भार प्रेषण केंद्र, राज्य पारेषण कंपनी आणि महाराष्ट्रातील ग्रिडशी जोडलेल्या व्यक्ती किंवा संस्था (एन्टीटीज) आणि हितसंबंधित यांना लागू राहतील.

४. व्याख्या व अर्थनिश्चिती

- ४.१ संदर्भानुसार वेगळा अर्थ अपेक्षित नसेल तर, या विनियमांमध्ये :-
- ए. **“अधिनियम”** म्हणजे वेळोवेळी सुधारणा केल्यानुसार, विद्युत अधिनियम, २००३ (२००३ चा ३६);
- बी. **“प्राधिकरण”** म्हणजे अधिनियामंच्या कलम ७० च्या उप-कलम (१) अंतर्गत उल्लेखित केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण,
- सी. **“क्षमता (कॅपसिटी) क्रेडीट”** किंवा **“सीसी”** म्हणजे संसाधनांच्या नेमप्लेट क्षमतेची टक्केवारी, जी संसाधन पर्याप्तता आवश्यकतेमध्ये गणली जाऊ शकते.
- डी. **“सीईए आरए मार्गदर्शक सूचना”** म्हणजे केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाने विद्युत (सुधारणा) नियम, २०२२ च्या नियम १६ नुसार अधिसूचित केलेली संसाधन पर्याप्तता नियोजन चौकटीसाठीच्या मार्गदर्शक सूचना.
- इ. **“आयोग”** किंवा **“राज्य आयोग”** म्हणजे अधिनियमांतर्गत गठीत केलेला महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग.
- एफ. **“पुरवठा न केलेली अपेक्षित ऊर्जा”** किंवा **“इइएनएस”** म्हणजे ऊर्जा संसाधन पर्याप्तता नियोजनाच्या कालावधीमध्ये प्रत्येक वर्षात पुरवठा न करता येणारा अपेक्षित विद्युत भार (मेगावॉट तास).
- जी. **“दीर्घ-कालीन”** म्हणजे मागणीचे पूर्वानुमान आणि निर्मिती संसाधन नियोजनाच्या विकासासाठीचा पाच वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी.
- एच. **“दीर्घ-कालीन वीज प्राप्ती”** म्हणजे कोणतीही व्यवस्था किंवा करारा अंतर्गत पाच वर्ष किंवा त्यापेक्षा जास्त कालावधीसाठी केलेली विजेची प्राप्ती.
- आय. **“दीर्घ-कालीन राष्ट्रीय संसाधन पर्याप्तता योजना”** किंवा **“एलटी-एनआरएपी”** म्हणजे केंद्रीय विद्युत प्राधिकरणाने प्रसिध्द केलेल्या सीईए आरए मार्गदर्शक सूचनांनुसार दीर्घ-कालीन संसाधन पर्याप्ततेच्या राष्ट्रीय स्तरावरील मूल्यांकनासाठीची योजना.
- जे. **“विद्युत भाराच्या हानिची संभाव्यता”** किंवा **“एलओएलपी”** म्हणजे अशी संभाव्यता ज्यामध्ये यंत्रणेचा विद्युत भार विजेची गरज पूर्ण करण्यासाठी एका वर्षात उपलब्ध असलेल्या वीजनिर्मिती आणि पक्क्या वीज करारापेक्षा जास्त असेल.

- के. “महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी लिमिटेड” किंवा “महापारेषण” म्हणजे राज्य पारेषण कंपनी किंवा एसटीयु.
- एल. “महाराष्ट्र राज्य भार प्रेषण केंद्र” किंवा “एमएसएलडीसी” म्हणजे राज्य भार प्रेषण केंद्र.
- एम. “मध्यम-कालीन” म्हणजे मागणी पूर्वांनुमान, निर्मिती संसाधन योजना आणि वीज प्राप्तीच्या योजनेच्या विकासासाठीचा पाच वर्षांचा कालावधी.
- एन. “मध्यम-कालीन वितरण संसाधन पर्याप्तता योजना” किंवा “एमटी-डीआरएपी” म्हणजे मध्यम-कालीन संसाधन पर्याप्ततेच्या मूल्यांकनासाठी वितरण परवानाधारकाची योजना.
- ओ. “नक्त भार” म्हणजे कोणत्याही काल-गटा दरम्यान ग्रिडमध्ये असलेल्या एकूण विद्युत भारामधून नूतनशील ऊर्जा निर्मिती स्रोतांपासून केलेली प्रत्यक्ष वीजनिर्मिती (मेगावॅट) वगळून काढण्यात आलेला भार होय.
- पी. “सामान्यीकृत ऊर्जा न पुरवणे” किंवा “एनइएनएस” म्हणजे एकूण यंत्रणा भाराने पुरवण्यात न आलेल्या ऊर्जेला (इइएनएस) भागून इइएनएसचे सामान्यीकरण करणे होय.
- क्यु. “नियोजन राखीव प्रमाण (मार्जिन)” किंवा “पीआरएम” म्हणजे निर्मिती संसाधन पर्याप्तता नियोजनाच्या प्रयोजनाकरिता प्राधिकरण किंवा आयोगाकडून निर्धारित करण्यात येईल त्याप्रमाणे सर्वोच्च मागणीपेक्षा जास्त उपलब्ध क्षमतेची विनिर्दिष्टीत टक्केवारी होय.
- आर. “पॉवर एक्स्चेंज” म्हणजे केंद्रीय विद्युत नियामक आयोगाने पारित केलेल्या विनियमांनुसार विजेच्या व्यवहारासाठी पॉवर एक्स्चेंज म्हणून कार्यरत असलेले कोणतेही एक्स्चेंज.
- एस. “वीज खरेदी करार” (पीपीए) म्हणजे खरेदीदार आणि विक्रेता या दोघांमध्ये करण्यात आलेला करार ज्याच्या अनुषंगाने विक्रेता करारामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या अटी आणि शर्तीनुसार खरेदीदाराला/खरेदीदारांना विजेचा पुरवठा करील.
- टी. “वीज विक्री करार” (पीएसए) म्हणजे कोणत्याही वीज खरेदी करारा अंतर्गत खरेदी केलेल्या विजेच्या पुढील विक्रीसाठी वीज खरेदी करणारी व्यक्ती किंवा संस्था (एन्टीटी) आणि मध्यस्थ खरेदीदार/व्यापारी यांच्यामध्ये करण्यात आलेला बँक-टू-बँक करार.
- यु. “संसाधन पर्याप्तता” किंवा “आरए” म्हणजे अपेक्षित मागणीची (सर्वोच्च असलेल्या (पीक), सर्वोच्च नसलेल्या (ऑफ पीक) मागणीसह आणि सर्व कार्यरत स्थितीमध्ये) विश्वसनीयरित्या पूर्तता करण्यासाठी पुरेशा वीजनिर्मितीची खातरजमा करणारी यंत्रणा होय, ज्यामध्ये नूतनशील ऊर्जा स्रोतांची असंतता आणि परिवर्तनशीलतेचे व्यवस्थापन करण्यासाठी, इतर बाबींबरोबरच, लवचिक साधनसंपत्ती, ऊर्जेच्या स्थानांतरणासाठी साठवणूक यंत्रणा आणि मागणी प्रतिसाद उपाययोजनांची आवश्यकता विचारात घेऊन पर्यावरणानुकूल तंत्रज्ञान अंतर्भूत करण्यावर भर देऊन इष्टतम वीजनिर्मिती मिश्रणासह विद्युत भाराची पूर्तता करण्यासाठी विहित केलेल्या विश्वासाहता मानकांचे पालन करण्यात येते.

व्ही. “अल्प-कालीन” म्हणजे मागणीचे पूर्वानुमान आणि निर्मिती संसाधन योजना आणि प्राप्ती/खरेदी योजनेच्या विकासासाठी एक वर्षांपर्यंतचा कालावधी.

डब्ल्यु. “अल्प-कालीन वितरण पर्याप्तता योजना” किंवा “एलटी-डीआरएपी” म्हणजे अल्प-कालीन संसाधन पर्याप्ततेच्या मूल्यांकनासाठी वितरण परवानाधारकाची योजना.

एक्स. “अल्प-कालीन राष्ट्रीय संसाधन पर्याप्तता योजना” किंवा “एलटी-एनआरएपी” म्हणजे सीईए आरए मार्गदर्शक सूचनांनुसार ग्रीड इंडिया/राष्ट्रीय भार प्रेषण केंद्राने प्रसिध्द केलेली संसाधन पर्याप्ततेच्या राष्ट्रीय स्तरावरील मूल्यांकनासाठीची अल्प-कालीन योजना.

४.२ वर नमूद केलेल्या व्यतिरिक्त आणि संदर्भानुसार विरुद्ध नसेल किंवा विषयानुसार अन्यथा आवश्यकता असल्यास, या विनियमांत वापरलेले शब्द व उक्ती, ज्यांची या विनियमांत विशेषत्वाने व्याख्या करण्यात आलेली नाही परंतु अधिनियमांमध्ये ज्यांची व्याख्या करण्यात आलेली आहे त्यांचा अर्थ, त्यांना अधिनियमांत देण्यात आलेल्या अर्थानुसार राहिल. अन्य शब्द व उक्ती जे या विनियमांत वापरलेले आहेत परंतु विनियम किंवा अधिनियमात विशेषत्वाने त्यांची व्याख्या करण्यात आलेली नसेल तर त्यांचा अर्थ, त्यांना विद्युत उद्योगाला लागू असलेल्या संसदेच्या किंवा राज्य विधानमंडळाच्या कोणत्याही कायद्यामध्ये आणि महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाकडून अधिनियमांतर्गत तयार करण्यात आलेल्या विनियमांमध्ये देण्यात आलेल्या, अर्थानुसार राहिल;

या विनियमांच्या मराठी अनुवादातील व इंग्रजी विनियमांमधील कोणत्याही शब्दांचा/मजकुराचा अर्थ निश्चित करताना कोणताही वाद उद्भवल्यास आणि/किंवा कोणतीही विसंगती आढळल्यास मूळ इंग्रजीतील विनियम ग्राह्य धरण्यात येतील.

प्रकरण २

सर्वसाधारण

५. संसाधन पर्याप्तता चौकट

- ५.१ संसाधन पर्याप्तता चौकटीमध्ये इष्टतम वीजनिर्मिती मिश्रणासह विद्युत भाराची मागणी पूर्ण करण्यासाठी विहित केलेल्या विश्वासाहता मानकांचे पालन करून अंदाजित मागणी विश्वसनीयरित्या पूर्ण करण्यासाठी निर्मिती आणि पारेषण नियोजन करणे अनुस्यूत आहे.
- ५.२ संसाधन पर्याप्ततेच्या चौकटीमध्ये खालील महत्वाच्या बाबी समाविष्ट आहेत:
- अ) मागणीचे मूल्यांकन आणि पूर्वानुमान
 - ब) निर्मिती संसाधन नियोजन
 - क) वीज प्राप्तीचे नियोजन
 - ड) संनियंत्रण आणि पालन
- ५.३ या विनियमांच्या प्रयोजनासाठी मध्यम आणि अल्प मुदत खालीलप्रमाणे विचारात घेण्यात येईल:
- अ) पाच वर्षांपर्यंतच्या कालावधीसाठी मध्यम कालीन प्राप्तीची योजना; आणि
 - ब) एक वर्षांपर्यंतच्या कालावधीसाठी अल्प-कालीन प्राप्तीची योजना.
- ५.४ वितरण परवानाधारक या विनियमांतर्गत नमूद केलेल्या अटीनुसार मध्यम-कालीन वितरण संसाधन पर्याप्तता योजना (एमटी-डीआरएपी) आणि अल्प-कालीन वितरण संसाधन पर्याप्तता योजना (एसटी-डीआरएपी) विकसित आणि तयार करेल.
- ५.५ केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण आणि ग्रिड इंडिया/एनएलडीसी यांना, सीईए आरए मार्गदर्शक सूचनांनुसार, अनुक्रमे एलटी-एनआरएपी आणि एसटी-एनआरएपी अभ्यास करणे शक्य होण्यासाठी वितरण परवानाधारक, राज्य पारेषण कंपनी आणि राज्य भार प्रेषण केंद्र वेगवेगळ्या अभिकरणांच्या १० वर्षांपर्यंतच्या मागणीच्या पूर्वानुमानासह आवश्यक माहिती आणि **आधारसामग्री/डेटा** प्रदान करतील.

प्रकरण ३

मागणीचे मूल्यांकन आणि पूर्वानुमान

६. दीर्घ-कालीन आणि मध्यम-कालीन मागणीचे पूर्वानुमान

- ६.१ संसाधन पर्याप्तता मूल्यांकनासाठी मागणीचे मूल्यांकन आणि पूर्वानुमान ही एक महत्वाची पायरी आहे. यामध्ये व्यापक आधारसामग्री आणि धोरणे आणि उत्तेजक (ड्रायव्हर्स) आणि वैज्ञानिक गणितिय मॉडेलिंग साधने वापरून वितरण परवानाधारकाच्या परवाना क्षेत्रात बहुविध कालावधीसाठी (अल्प/मध्यम/दीर्घ-कालीन), आयोगाकडून वेळोवेळी निश्चित करण्यात येईल त्याप्रमाणे, मागणीचे किमान तासवार, किंवा उप-तासवार मूल्यांकन आणि पूर्वानुमान करणे आवश्यक राहिल.
- ६.२ वितरण परवानाधारक त्याच्या नियंत्रण क्षेत्रामध्ये मागणी (मेगावॅट) आणि ऊर्जेचे (मेगावॅट तास) मूल्यांकन आणि पूर्वानुमान करण्यासाठी जबाबदार राहिल.
- ६.३ वितरण परवानाधारक वेगवेगळ्या संस्थांना जसे की, एमएसएलडीसी आणि/किंवा एसटीयुला राज्य स्तरावर मागणीचे पूर्वानुमान करण्याच्या प्रयोजनासाठी वापराची वर्गवारी-निहाय माहिती आणि विशिष्ट ग्राहक वर्गाच्या जसे की, कृषी, निवासी इ. सारख्या वर्गाच्या वीज वापराची मूल्यांकन केलेली माहिती देण्यास जबाबदार राहिल. वितरण परवानाधारक, प्रत्येक वर्षाच्या २९ एप्रिल पर्यंत एमएसएलडीसी/एसटीयु यांनी विहित करावयाच्या नमुन्यानुसार, मागील आर्थिक वर्षाच्या वीज वापराची वर्गवारी निहाय माहिती आणि एमएसएलडीसी/एसटीयु यांना आवश्यक असेल त्याप्रमाणे अन्य माहिती, सादर करेल.
- ६.४ वितरण परवानाधारक प्रत्येक ग्राहक वर्गवारीसाठी भाराचे पूर्वानुमान निश्चित करेल, ज्यासाठी आयोगाने स्वतंत्रपणे किरकोळ वीज दर निश्चित केले आहेत.
- ६.५ वितरण परवानाधारक खालीलपैकी कोणत्याही एका आणि/किंवा मिश्र पध्दतींचा अवलंब करून ग्राहक वर्गवारीसाठी भाराचे पूर्वानुमान निश्चित करेल:
- ए) सरासरी वाढीचा चक्रवाढ दर (सीएजीआर),
- बी) अंतिम वापर किंवा अंशतः अंतिम वापर,
- सी) कल विश्लेषण,
- डी) स्वयमाश्रयी संकलित सरकता मध्य (एआरआयएमए),
- इ) कृत्रिम बुद्धिमत्ता (आर्टिफिशल इंटेलिजन्स - एआय) मशीन लर्निंग (एमएल), एएनएन तंत्रासह, आणि
- एफ) अर्थमिती (वापरलेले निकष, अलॉगरिथम, आणि माहितीचा स्रोत विनिर्दिष्ट करून)
- ६.६ वितरण परवानाधारक विद्युत शक्ती सर्वेक्षण (इपीएस) अनुमानाचा आधार म्हणून वापर करू शकतो आणि/किंवा वर नमूद केलेल्या पध्दती व्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही पध्दतीचा, या पध्दतीचे गुणदोष नमूद केल्यानंतर, वापर करू शकतो. त्याशिवाय, वितरण परवानाधारकाने मागणी/भार अनुमानाच्या प्रयोजनासाठी, खंड ६.१४ मध्ये स्पष्ट केलेले वेगवेगळ्या परिदृश्यांसाठीचे (उदा. सर्वात संभाव्य, नेहमीप्रमाणे व्यवसाय, आक्रमक) संभाव्य

प्रतिमानकरण (मॉडेलिंग) दृष्टीकोन विचारात घेऊन, वेगवेगळ्या पध्दतींचा सर्वोत्तम वापर करावयास हवा.

- ६.७ ग्राहक वर्गवारीसाठी भाराचे पूर्वानुमान आणि ग्राहक वर्गवारीच्या भाराचे पूर्वानुमान करण्यासाठी वापरावयाच्या पध्दती निश्चित करण्याच्या प्रयोजनासाठी, वितरण परवानाधारकाने सांख्यिकीय विश्लेषण करणे आवश्यक आहे आणि अशी पध्दत निवडणे आवश्यक राहिल ज्यामध्ये प्रमाण तफावत सर्वात कमी आहे आणि आर-स्क्वेअर सर्वात जास्त आहे.
- ६.८ वितरण परवानाधारक त्याच्या नियंत्रण क्षेत्राला लागू असेल त्याप्रमाणे अत्याधुनिक साधने, वैज्ञानिक आणि गणितीय पध्दती, आणि व्यापक आधारसामग्री जसे की, परंतु त्यापुरतेच मर्यादित नाही, हवामान आधारसामग्री, ऐतिहासिक आधारसामग्री, जनसांख्यिकीय आणि अर्थमिती आधारसामग्री, वापराची रुपरेखा, धोरणांचे परिणाम आणि उत्तेजक (ड्रायव्हर्स) इ. चा वापर करेल.
- ६.९ वितरण परवानाधारक प्रत्येक वर्गवारीसाठी दोन्ही बाजूंनी प्राप्त झालेल्या भारामध्ये, खालीलपैकी प्रत्येक बाबीचा परिणाम विचारात घेऊन परंतु त्यापुरतेच मर्यादित नाही, बदल करू शकतो. प्रत्येक कार्यासाठी आर्थिक मापदंड, धोरणे, ऐतिहासिक आधारसामग्री आणि भविष्यासाठीचे अंदाज यांच्या आधारावर मार्गदर्शिका विकसित करून, परिणाम विचारात घेण्यात येतील:
- ए) ऊर्जा कार्यक्षमता उपाययोजना
 - बी) ऊर्जा बचत आणि संरक्षण हस्तक्षेप,
 - सी) मागणी प्रतिसाद कार्यक्रम,
 - डी) वीज मागणी व्यवस्थापन उपाययोजना,
 - इ) मुक्त प्रवेश,
 - एफ) विखुरलेले ऊर्जा स्रोत,
 - जी) डीएसएम,
 - एच) इलेक्ट्रिक वाहने,
 - आय) ट्रॅफिक सिग्नल्स,
 - जे) विशिष्ट ऊर्जा वापरामधील बदल,
 - के) विद्युतीकरणासह वाणिज्यिक कामांमध्ये वाढ,
 - एल) कृषी पम्प संचांच्या आणि त्यांच्या सौरऊर्जाकरणाच्या संख्येत वाढ,
 - एम) हंगामी ग्राहकांच्या वीज वापर स्वरूपामधील बदल,

- एन) पुरवठ्यांची उपलब्धता, आणि
- ओ) धोरणांचा प्रभाव जसे की, सर्व ग्राहकांना २४ x ७ वीज पुरवठा, एलइडीच्या **वापरामध्ये वाढ / penetration**, पंखे/उपकरणांचा कार्यक्षम वापर, स्वयंपाकाच्या/उष्णता देणाऱ्या उपकरणांच्या वापरामध्ये वाढ, विद्युतीकरण धोरणे, वितरित ऊर्जा स्रोत, साठवणूक, आणि धोरणे, ज्यांचा अर्थमिती मापदंडावर परिणाम होऊ शकतो, राष्ट्रीय हायड्रोजन अभियानाचा परिणाम. प्रत्येक धोरणासाठी, प्रत्येक ग्राहक वर्गवारीकरिता स्वतंत्र मार्गदर्शिका विकसित करण्यात यावयास हव्यात.
- ६.१० वितरण परवानाधारक खंड ६.८ मध्ये नमूद केलेल्या घटकां व्यतिरिक्त अन्य कोणतेही घटक, त्यांचे गुणदोष नमूद करून, विचारात घेईल. त्याशिवाय, मागणीचे पूर्वानुमान करताना, वितरण परवानाधारक मविनिआ (वीज मागणी व्यवस्थापन कार्यान्वित करण्याची चौकट) विनियम, २०१० नुसार वीज मागणी व्यवस्थापन कार्यक्रम आणि डीएसएम योजना, ऊर्जा कार्यक्षमता उपाययोजना, ऊर्जा संरक्षण हस्तक्षेप याद्वारे होणारे परिणाम आणि लाभ विचारात घेईल.
- ६.११ ज्या ग्राहक वर्गवारीसाठी भार संशोधन करण्यात आले त्यांच्या मध्यम-कालीन भार रुपरेखेमध्ये, भार संशोधन विश्लेषणाच्या आधारावर, सुधारणा करता येईल. केलेल्या सुधारणेसाठी तपशीलवार स्पष्टीकरण प्रदान करणे आवश्यक आहे.
- ६.१२ कॅप्टिव्ह, प्रोड्युमर आणि मुक्त प्रवेश ग्राहकांच्या भार पूर्वानुमानाचे सुयोग्य समायोजन केल्यावर वेगवेगळ्या ग्राहक वर्गवारीसाठीच्या ऊर्जा पूर्वानुमानांची बेरीज (मेगावॉट तासामध्ये), आवश्यकता असल्यास, खंड ६.४ ते खंड ६.१० नुसार प्राप्त झाल्याप्रमाणे, जसे असेल तसे, परवानाधारकाचे भार पूर्वानुमान असेल.
- ६.१३ वितरण परवानाधारक, आयोगाने अलीकडच्या वीज दर आदेशामध्ये मान्यता दिलेल्या हानिसाठीच्या मार्गदर्शिकेची भर घालून भार अनुमानाची (मेगावॉट तासामध्ये) गणना करेल. नियोजनाच्या **कक्षेसाठी/horizon** आयोगाने मान्यता दिलेली हानिसाठीची मार्गदर्शिका नसल्यास, राज्य किंवा राष्ट्रीय धोरणांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेली हानिसाठीची उचित मार्गदर्शिका, सविस्तर स्पष्टीकरणासह, विचारात घेण्यात येईल.
- ६.१४ मागील तीन वर्षांचे सरासरी भार घटक, भार विविधता घटक, हंगामी बदल घटक आणि खंड ६.२ मध्ये प्राप्त झालेले भार पूर्वानुमान विचारात घेऊन सर्वोच्च मागणी (मेगावॉट मध्ये) निश्चित करण्यात येईल. पुढील वर्षासाठी अन्य कोणताही उचित भार घटक विचारात घेण्यात आल्यास सविस्तर स्पष्टीकरण देण्यात येईल.
- ६.१५ वितरण परवानाधारक सर्वात संभाव्य मागणी पूर्वानुमान निश्चित करण्यासाठी संवेदनक्षमता आणि संभाव्यता विश्लेषण करेल. वितरण परवानाधारकाने, किमान तीन भिन्न परिदृश्ये

(सर्वत संभाव्य, नेहमीप्रमाणे, आणि आक्रमक परिदृश्य) विकसित केल्याची खात्री करताना, संभाव्य परिदृश्यांसाठी दीर्घ-कालिन आणि मध्यम-कालिन मागणी पूर्वांनुमान देखील विकसित करणे आवश्यक आहे.

७. राज्यातील अल्प-कालिन (तासवार/ उप-तासवार) मागणी पूर्वांनुमान आणि एकत्रीकरण

- ७.१ वितरण परवानाधारक, आयोगाकडून वेळोवेळी निश्चित करण्यात येईल त्याप्रमाणे, किमान तासवार, किंवा उप-तासवार मागणी पूर्वांनुमानासाठीची पध्दती विकसित करेल आणि ऐतिहासिक आधारसामग्री ठेवेल.
- ७.२ तासवार भार रुपरेखा/प्रोफाईल निश्चित करण्याच्या प्रयोजनासाठी आणि विजेच्या सर्वोच्च मागणीमध्ये वेगवेगळ्या ग्राहक वर्गवारींच्या सहभागाच्या मूल्यांकनासाठी भार संशोधन विश्लेषण करण्यात येईल आणि वितरण परवानाधारकाकडून, महाराष्ट्र राज्य भार प्रेषण केंद्राकडील माहितीसह मागणी प्रतिसादाचा प्रभाव, भार स्थानांतरण उपाययोजना, वापरण्याची वेळ यांचा समावेश करण्यात येईल. केलेल्या सुधारणेसाठी तपशीलवार स्पष्टीकरण प्रदान करणे आवश्यक राहिल.
- ७.३ वितरण परवानाधारक त्याच्या नियंत्रण क्षेत्राला लागू असेल त्याप्रमाणे अत्याधुनिक साधने, वैज्ञानिक आणि गणितीय पध्दती, आणि व्यापक आधारसामग्री जसे की, परंतु त्यापुरतेच मर्यादित नाही, हवामान आधारसामग्री, ऐतिहासिक आधारसामग्री, जनसांख्यिकीय आणि अर्थमिती आधारसामग्री, वीज वापराची रुपरेखा, धोरणे आणि उत्तेजक इ. चा वापर करेल.
- ७.४ वितरण परवानाधारक, आयोगाकडून वेळोवेळी निश्चित करण्यात येईल त्याप्रमाणे, आवर्ती तत्वावर एक वर्षासाठीचे अल्प-कालिन (एसटी) आणि ५ वर्षासाठीचे मध्यमकालिन (एमटी) किमान तासवार, किंवा उप-तासवार पूर्वांनुमान तयार करेल आणि आगामी वर्षासाठी एमएसएलडीसीला प्रत्येक वर्षाच्या ३० एप्रिल पर्यंत सादर करेल.
- ७.५ राज्य पारेषण कंपनी (एसटीयु), राज्यातील विविधता उचितपणे विचारात घेऊन, एमएसएलडीसीकडून मिळालेल्या माहितीसह आणि राज्यातील वितरण परवानाधारकांच्या मागणीच्या अंदाजांच्या आधारावर, संपूर्ण राज्यासाठी वेळेच्या वेगवेगळ्या कक्षेतील उदा. दीर्घ-कालिन, मध्यम-कालिन आणि अल्प-कालिन मागणीचा अंदाज वर्तविल.
- ७.६ एमएसएलडीसी भार विविधता, अचूकता/समरूपता, हंगामातील भिन्नता पैलू विचारात घेऊन वितरण परवानाधारकांचे मागणी पूर्वांनुमान एकत्रित करेल आणि प्रत्येक वर्षाच्या ३१ मे पर्यंत आगामी वर्षासाठी राज्य-पातळीवरील एकूण मागणी पूर्वांनुमान (मेगावॉट आणि मेगावॉट तास) प्राधिकरण आणि एनएलडीसी आणि आरएलडीसी यांना सादर करेल.

प्रकरण ४

निर्मिती संसाधन नियोजन

८. निर्मिती संसाधन मूल्यांकन आणि नियोजन ही मागणी मूल्यांकन आणि पूर्वानुमानानंतरची दुसरी पायरी आहे आणि त्यात नियोजन राखीव मार्जिनसह पूर्वानुमानित मागणी पूर्ण करण्यासाठी विद्यमान आणि करारबद्ध संसाधनांचे मूल्यांकन, त्यांचे क्षमता क्रेडीट आणि वाढीव क्षमतेच्या आवश्यकतेचे निर्धारण विचारात घेऊन, समाविष्ट आहे.

९. निर्मिती संसाधन नियोजनातील प्रमुख रुपरेषा आणि महत्त्वाचे टप्पे:

९.१ निर्मिती संसाधन नियोजनामध्ये खालील टप्पे समाविष्ट असतील उदाहरणार्थ, (अ) निर्मिती संसाधनाचे क्षमता क्रेडीटींग, (ब) नियोजन राखीव मार्जिनचे मूल्यांकन, आणि (क) संसाधन पर्याप्तता आवश्यकता निश्चित करणे आणि नियंत्रण क्षेत्रातील (राज्य/वितरण परवानाधारक) बंधन असलेल्या व्यक्ती/संस्थांना (एन्टीटी) वाटप करणे.

९.२ वितरण परवानाधारक दीर्घ-कालिन आणि मध्यम-कालिन मागणीसाठी विद्यमान संसाधनांची मेगावॉटमधील मानचित्रण (मॅप) विकसित करण्यासाठी त्याची सर्व विद्यमान करारबद्ध संसाधने, भविष्यातील संसाधने, निवर्तित संसाधनांचे मॅप संकलित करेल.

९.३ मॅपिंगमध्ये संसाधन योजनेमध्ये विचारात घेण्यात यावयाच्या निर्मिती यंत्रांची महत्वपूर्ण वैशिष्ट्ये आणि मापदंड, जसे की, औष्णिक संयंत्रांसाठी उष्मांक दर, सहाय्यकारी/दुय्यम वीज वापर, रॅम्प-अप दर, रॅम्प-डाऊन दर इ.; जल-विद्युत संयंत्रांसाठी जलविज्ञान आणि यंत्रांची वैशिष्ट्ये; आणि नूतनशील संसाधनांवर आधारित वीज प्रकल्पांसाठी नूतनशील ऊर्जा स्रोत, त्यांचा क्षमता उपयोग घटक (सीयुएफ) यांचा समावेश असेल. संसाधन योजनेमध्ये विचारात घेतलेल्या प्रत्येक निर्मिती संयंत्रांची सर्व वैशिष्ट्ये आणि मापदंड, त्यांच्या मूल्यांसह, देण्यात येतील. संसाधनांच्या वैशिष्ट्यांच्या मूल्यांकनासाठी विचारात घेण्यात यावयाचे काही महत्त्वाचे मापदंड, परंतु त्यापुरतेच मर्यादित नाही, खालीलप्रमाणे आहेत:

९.३.१ संयंत्राचे नाव (ठिकाण, जिल्हा, तालुका, भौगोलिक सहनिर्देशकासह)

९.३.२ संयंत्राची स्थापित क्षमता (मेगावॉट)(विद्यमान आणि नियोजित)

९.३.३ औष्णिक निर्मिती केंद्रांचा उष्मांक दर

९.३.४ सहाय्यकारी ऊर्जा वापर (मेगावॉट)

९.३.५ कमाल आणि किमान निर्मिती मर्यादा (मेगावॉट)

- ९.३.६ रॅम्प अप आणि रॅम्प डाउन दर (मेगावॉट/मिनिट)
- ९.३.७ किमान अप आणि डाऊन वेळ
- ९.३.८ संयंत्र उपलब्धता घटक (%)
- ९.३.९ मागील ३ वर्षांचा सरासरी क्षमता उपयोगिता घटक (%)
- ९.३.१० ऐतिहासिक/historic आऊटटेज दर आणि नियोजित आऊटटेज दर
- ९.३.११ नूतनशील ऊर्जा निर्मिती स्रोतांची स्थापित क्षमता आणि निर्मिती रुपरेषा.
- ९.३.१२ बांधकामाधिन/करारबध्द क्षमता कार्यान्वित होण्याच्या अंदाजित दिनांकासह
- ९.३.१३ क्षमतेची नियोजित निवृत्ती किंवा क्षमतेच्या नुतनीकरणाच्या कालबध्दतेसह
- ९.३.१४ पारिषण विस्तार योजना कालबध्दतेसह
- ९.३.१५ नूतनशील ऊर्जा निर्मिती स्रोतांसाठी निष्कासन व्यवस्था कालबध्दतेसह.
- ९.४ राज्य आणि केंद्रीय विद्युत ग्रिड संहितेमध्ये व्याख्या केल्यानुसार पूर्ण न केलेल्या मागणीसाठी दंड, सक्तीचे आऊटटेज, स्पिनिंग रिझर्व्ह आवश्यकता आणि यंत्रणा उत्सर्जन मर्यादा, सीईएचे नियोजन निकष आणि पर्यावरण आणि वन मंत्रालयाने विहित केलेले उत्सर्जन निकष यासारख्या मर्यादा **निवड/शोध/निश्चित identified केल्या** जातील आणि त्यांची यादी तयार करण्यात येईल.
- ९.५ वितरण परवानाधारक दीर्घ-कालिन आणि मध्यम-कालिन वीज प्राप्तीच्या नियोजनासाठी मेगावॉटमध्ये विद्यमान संसाधनांचे मॅप विकसित करण्यासाठी त्याची सर्व विद्यमान करारबध्द संसाधन, आगामी संसाधन, निवर्तित संसाधनांचे मॅप संकलित करेल.
- ९.६ वितरण परवानाधारक प्राधिकरण किंवा आयोगाने, जसे असेल तसे, विनिर्दिष्ट केलेले प्लॅनिंग रिझर्व्ह देखील समाविष्ट करेल. आयोगाच्या मार्गदर्शक सूचना नसल्यास, वितरण परवानाधारक उचित समर्थनासह सुयोग्य प्लॅनिंग रिझर्व्ह विचारात घेऊ शकेल, जे आयोगाच्या मान्यतेच्या अधीन राहिल. संसाधन योजनेमध्ये प्लॅनिंग रिझर्व्ह मार्जिनचे विचारात घेतलेले मूल्य, समर्थनासह, ठरवून देण्यात येईल.

१०. निर्मिती संसाधनांचे क्षमता क्रेडीटींग

- १०.१ वितरण परवानाधारक, या विनियमांच्या खंड १०.२ मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे, नक्त भारावर आधारित दृष्टीकोनाचा वापर करून, त्यांच्या करारबध्द निर्मिती संसाधनांसाठी क्षमता क्रेडीट (सीसी) घटकांची परिगणना करेल. निर्मिती संसाधन नियोजनाच्या प्रयोजनाकरिता, आवर्ती तत्त्वावर अलीकडच्या पाच वर्षांसाठी करारबध्द केलेल्या निर्मिती संसाधनाच्या प्रत्येक प्रकारासाठी क्षमता क्रेडीट (सीसी) घटकाची पाच वर्षांची सरासरी, क्षमता क्रेडीट घटक म्हणून विचारात घेण्यात येईल.

१०.२ निर्मिती संसाधनांकरिता (पवन आणि सौर सह) क्षमता क्रेडीट (सीसी) घटक निश्चित करण्यासाठी नक्त भारावर आधारित दृष्टीकोन/पध्दतीचा खालीलप्रमाणे अवलंब करण्यात येईल:

- ए) प्रत्येक वर्षासाठी, ८७६० तासांकरिता (किंवा काल-गट) नोंद केलेला एकूण तासवार भार उतरत्या क्रमाने मांडण्यात येईल.
- बी) प्रत्येक तासाकरिता, ८७६० तासांसाठीच्या भारामधून संबंधित प्रत्यक्ष पवन किंवा सौर निर्मिती वजा करून नक्त भाराची गणना करण्यात येते आणि त्यानंतर तो पहिल्या पायरी प्रमाणे मांडण्यात येईल.
- सी) या दोन भार कालावधीच्या वक्रामधील फरक पवन निर्मिती किंवा सौर निर्मितीच्या, जसे असेल तसे, क्षमता घटकाच्या योगदानाचे प्रतिनिधत्व करतो.
- डी) उच्च २५० भार तासांच्या संबंधात पवन किंवा सौर निर्मिती क्षमतेच्या स्थापित क्षमतेची बेरीज.
- इ) उच्च २५० भार तासांच्या संबंधात पवन आणि सौर निर्मितीपासूनच्या एकूण निर्मितीची बेरीज.
- एफ) रिझल्टंट सीसी फॅक्टरचे सूत्र खालीलप्रमाणे आहे-
- सीसी फॅक्टर = $\frac{\text{उच्च एक्स तासांसाठी आरई निर्मितीची बेरीज}}{\text{उच्च एक्स तासांसाठी आरई क्षमतेची बेरीज}}$
- जी) सीसी फॅक्टरच्या निश्चितीकरणाची प्रक्रिया मागील पाच वर्षांच्या कालावधीच्या प्रत्येक वर्षासाठी करण्यात येईल आणि रिझल्टंट सीसी मागील ५ वर्षांच्या सीसी मूल्याची सरासरी राहिल.

१०.३ करारबध्द केलेल्या आंतर-राज्य नूतनशील ऊर्जा निर्मिती किंवा राज्यांतर्गत नूतनशील ऊर्जा निर्मितीच्या प्रयोजनासाठी, नूतनशील ऊर्जा किंवा निर्मिती संसाधनासाठी सीसी फॅक्टरचे योगदान, जेथे अशी संसाधने (उदा. आंतर-राज्य किंवा राज्यांतर्गत, जसे असेल तसे) ग्रीडमध्ये स्थित आहेत ज्यांना वितरण परवानाधारकाने करारबध्द केले आहे, विचारात घेण्यात येईल. या प्रयोजनासाठी, प्राधिकरण किंवा आयोगाने विनिर्दिष्ट केलेले सीसी घटक विचारात घेण्यात येतील.

१०.४ जल-विद्युत निर्मिती संसाधनांसाठी सीसी घटकांची परिगणना, नदीच्या पाण्यावर चालणाऱ्या जल-विद्युत निर्मिती प्रकल्प आणि धरणावर आधारित/जलसाठ्यावर आधारित जल-विद्युत निर्मिती प्रकल्पांसाठी, वेगवेगळ्या सीसी घटकांसह पाण्याच्या उपलब्धतेच्या आधारावर करण्यात येईल. औष्णिक संसाधनांसाठी सीसीची परिगणना कोळशाची उपलब्धता आणि सक्तीच्या आऊटपुटच्या आधारावर करण्यात येईल.

- १०.५ वितरण परवानाधारक त्यांनी करारबद्ध केलेल्या संसाधनांच्या परिगणनेसाठी एमएसएलडीसी सोबत समर्थनासह सीसी घटक सामायिक करेल.
- १०.६ एमएसएलडीसी, राज्याची एकूण मागणी आणि राज्याचा नक्त भार आणि राज्यात उपलब्ध असलेली करारबद्ध नूतनशील ऊर्जा निर्मिती संसाधने विचारात घेऊन, राज्य-विशिष्ट सीसी घटकाची गणना करेल आणि सीसी घटकांची अशा माहिती प्राधिकरण आणि एनएलडीसी आणि आरएलडीसी यांच्याकडे वेळोवेळी सादर करेल.

११. नियोजन राखीव मार्जिनचे (पीआरएम) मूल्यांकन

- ११.१ सर्वोच्च भाराची टक्केवारी म्हणून नियोजन राखीव मार्जिन (पीआरएम) निर्मिती संसाधन नियोजनाच्या प्रयोजनासाठी विचारात घेण्याची आवश्यकता असलेली ज्यादा निर्मिती संसाधने किंवा प्लॅनिंग रिझर्व्ह दर्शविते.
- ११.२ असा नियोजन राखीव मार्जिन (पीआरएम) घटक (उदा. १० टक्के) प्राधिकरणाने विनिर्दिष्ट केल्यानुसार किंवा राज्य पातळीवरील वितरण परवानाधारक आणि एसटीयु/एसएलडीसी यांनी आयोगाच्या मान्यतेच्या अधीन राहून स्वतंत्रपणे परिगणना केल्यानुसार भार संभाव्यता हानि (एलओएलपी, उदा. ०.२ टक्के) आणि न पुरवलेल्या सामान्यीकृत ऊर्जेच्या (एनइएसएस, उदा. ०.०५ टक्के) अनुषंगाने विश्वासाहता निर्देशांकावर आधारित असेल आणि हा पीआरएम घटक एन्टीटीज्कडून संसाधन पर्यायपत्ता आवश्यकतेसाठीच्या त्यांच्या नियोजनामध्ये आणि निर्मिती संसाधन क्षमता नियोजनामध्ये विचारात घेण्यात येईल.
- ११.३ राज्यस्तरीय एकात्मिक संसाधन योजना विकसित करताना पीआरएममध्ये वितरण परवानाधारकाचे क्षमता नियोजन आणि एसटीयु/एमएसएलडीसीचे राज्य पातळीवरील संसाधन पर्यायपत्ता नियोजन यांचा अंतर्भाव असेल.

१२. संसाधन पर्यायपत्ता आवश्यकता निश्चित करणे आणि नियंत्रण क्षेत्रात त्यांचे वाटप करणे

- १२.१ या विनियमांच्या विनियम १० अंतर्गत निश्चित केलेले सीसी घटक लागू केल्यावर आणि करारबद्ध निर्मिती संसाधनासाठी (विद्यमान आणि नियोजित) समायोजित क्षमता निश्चित केल्यावर, अशा समायोजित करारबद्ध निर्मिती क्षमतेची (विद्यमान आणि नियोजित) बेरीज, आयोगाकडून वेळोवेळी निश्चित करण्यात येईल त्याप्रमाणे किमान एक तास किंवा १५ मिनिटांच्या नियत कालावधीने, परंतु एक तासापेक्षा अधिक नाही, वितरण परवानाधारकाचा संसाधन मॅपचा भाग असेल.
- १२.२ वितरण परवानाधारक संसाधन तूट निश्चित करण्यासाठी कलम ६ मध्ये (संदर्भ खंड ६.१३) विकसित केलेल्या मागणी पूर्वानुमानामधून खंड १२.१ मध्ये विकसित केलेला संसाधनाचा नकाशा वजा करील. वितरण परवानाधारकाच्या दीर्घ मुदत आणि मध्यम मुदतीसाठीच्या

- संसाधन पर्याप्ततेच्या (आरए) अनुपालनाच्या बाबतीत संसाधन तूट या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या पध्दतीने **develop/ विकसित** करण्यात येईल.
- १२.३ वितरण परवानाधारक सर्वात संभाव्य संसाधन तूट निश्चित करण्यासाठी संवेदनशीलता आणि संभाव्यता विश्लेषण करील. वितरण परवानाधारक संभाव्य परिदृष्यांसाठी, किमान तीन वेगवेगळी परिदृष्ये (सर्वात संभाव्य, नेहमीप्रमाणे व्यवहार आणि आक्रमक) **विकसित** करण्याची खात्री करून, दीर्घ-कालिन आणि मध्यम-कालिन संसाधन तूट योजना देखील **विकसित** करेल.
- १२.४ सर्वात संभाव्य परिदृष्याच्या आधारावर, वितरण परवानाधारक आरए लक्ष्यांकांची पूर्तता करण्यासाठी मध्यम-कालिन वितरण संसाधन पर्याप्तता योजना (एमटी-डीआरएपी) आणि अल्प-कालिन वितरण संसाधन पर्याप्तता योजना (एसटी-डीआरएपी) प्रत्येक वर्षाच्या ३१ ऑगस्टपर्यंत विकसित करेल.
- १२.५ संसाधन पर्याप्तता योजना राबवताना वितरण परवानाधारकांसाठी दीर्घ-कालिन राष्ट्रीय संसाधन पर्याप्तता योजना (एलटी-एनआरएपी) आणि अल्प-कालिन राष्ट्रीय संसाधन पर्याप्तता योजनांचे (एसटी-एनआरएपी) अहवाल मार्गदर्शकाप्रमाणे कामी येतील.
- १२.६ केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण विश्वासाहर् पुरवठा लक्ष्यांकाची खात्री करण्यासाठी राष्ट्रीय पातळीवरील इष्टतम नियोजन राखीव मर्यादा (पीआरएम) आवश्यकता निश्चित करण्याकरिता दीर्घ-कालिन राष्ट्रीय संसाधन पर्याप्तता योजना (एलटी-एनआरएपी) प्रसिध्द करेल. या अहवालामध्ये पुढील १० वर्षांसाठीच्या इष्टतम निर्मिती मिश्रणाचा देखील समावेश असेल ज्यायोगे न्यूनतम खर्चाच्या आधारावर राष्ट्रीय मागणी पूर्ण करताना संसाधन पर्याप्ततेच्या आवश्यकतांच्या पालनाची खातरजमा होईल. त्याशिवाय, या अहवालात राष्ट्रीय आधारावर वेगवेगळ्या संसाधनाच्या प्रकारांसाठी क्षमता क्रेडीट्स **feature समाविष्ट असेल** आणि राष्ट्रीय सर्वोच्च मागणीमधील राज्याचे योगदान विहित केलेले असेल.
- १२.७ एनएलडीसी पुढील एक वर्षाचा अंदाज असलेला अल्प-कालिन राष्ट्रीय संसाधन पर्याप्तता योजना (एसटी-एनआरएपी) अहवाल प्रसिध्द करेल ज्यामध्ये मागणी पूर्वानुमान, नवीन प्रकल्पांच्या बांधकामाधीन स्थितीच्या आधारावर संसाधन उपलब्धता, विद्यमान केंद्रांची नियोजित देखभाल वेळापत्रके, केंद्र-निहाय **historic ऐतिहासिक/महत्वाच्या** सक्तीच्या आऊटेजचा दर आणि **सेवेतून काढून टाकण्याच्या योजना/decommisstioning plan** यासारख्या मापदंडांचा समावेश असेल.
- १२.८ राज्यासाठी एलटी-एनआरएपीमध्ये देण्यात आलेल्या राष्ट्रीय पीकमधील वाटप केलेल्या हिश्याच्या आधारावर, एसटीयु/एमएसएलडीसी राज्याच्या पीकमधील प्रत्येक वितरण परवानाधारकाच्या हिश्याचे वाटप, एलटी-एनआरएपी प्रसिध्द झाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत, राज्याच्या एकाच वेळी असलेल्या सर्वोच्च मागणीमधील (कोइन्सिडेन्ट पीक डिमांड)

- हिश्याची टक्केवारी आणि राज्याच्या एकाच वेळी नसलेल्या सर्वोच्च मागणीच्या (नॉन-कोइन्सिडेन्ट पीक डिमांड) हिश्याची टक्केवारी यांच्या सरासरीच्या आधारावर, करेल.
- १२.९ वितरण परवानाधारक, त्यांची स्वतःची सर्वोच्च मागणी आणि शिवाय पीआएम पूर्ण होण्याची खातरजमा करताना, वरील वाटपाच्या आधारावर स्वतःची संसाधन पर्याप्तता आवश्यकता (आरएआर) पूर्ण करण्यासाठी त्यानुसार क्षमतांचे करार करण्याची योजना आखेल.
- १२.१० वितरण परवानाधारक किमान ७० टक्के दीर्घ-कालिन करार, किमान २० टक्के मध्यम-कालिन करार आणि उर्वरीत अल्प-कालिन करार करेल.
- १२.११ या विनियमांच्या विनियम १२.१० मध्ये नमूद केलेल्या कराराच्या मिश्रणाचा आयोगाकडून नियत कालांतराने आढावा घेण्यात येईल.
- १२.१२ परंतु असे की, डे-अहेड मार्केट (डीएएम)द्वारे केलेली विजेची प्राप्ती आरएआर पूर्ण करण्याच्या योगदानासाठी विचारात घेण्यात येणार नाही.
- १२.१३ वार्षिक आवर्ती योजनेद्वारे आवश्यक असलेल्या वाढीव क्षमतेची भर घालण्यासाठी, राज्याच्या आरए आवश्यकतेचे नियोजन एकाच वेळी असलेल्या सर्वोच्च राष्ट्रीय मागणीच्या संदर्भात (नॅशनल कोइन्सिडेन्ट पीक) आणि वितरण परवानाधारकाच्या आरए आवश्यकतेचे नियोजन राज्यातील एकाच वेळी असलेल्या सर्वोच्च मागणीचा वाटा (राज्य कोइन्सिडेन्ट पीक) आणि राज्यातील एकाच वेळी नसलेल्या सर्वोच्च मागणीचा वाटा (राज्य नॉन-कोइन्सिडेन्ट पीक) यांच्या सरासरीच्या संदर्भात केले जाईल. राज्याद्वारे नियोजन घसरल्याच्या घटना, असल्यास, तपासण्यासाठी राज्याच्या आरए आवश्यकतेचा मध्यम-कालिन आढावा घेण्यात येईल.
- १२.१४ आर आवश्यकतेचे नियोजन करताना, वितरण परवानाधारक एमटी-आरए आणि एसटी-आरए साठी राज्यातील एकाच वेळी असलेल्या सर्वोच्च मागणीचा वाटा आणि राज्यातील एकाच वेळी नसलेल्या सर्वोच्च मागणीचा वाटा यांच्या सरासरीच्या आधारावर, एसटीयु/एस एलडीसीकडून, जसे असेल तसे, सूचना देण्यात आल्याप्रमाणे वितरण परवानाधारकाला आरए आवश्यकतेमध्ये योग्यरित्या समाविष्ट करेल.
- १२.१५ प्राधिकरण/एनएलडीसी/आरएलडीसी आणि एसटीयु/एसएलडीसी, जसे असेल तसे, यांनी निश्चित केलेल्या अनुक्रमे राष्ट्रीय/राज्य पीकमधील योगदानाच्या आधारे राज्य/वितरण परवानाधारकाला वाटप केलेल्या संसाधन पर्याप्तता आवश्यकतेचे वाटप तसेच वेगवेगळी परिदृश्ये विचारात घेऊन, आयोग, वितरण परवानाधारकाच्या एमटी-डीआरएपी आणि एसटी-डीआरएपीला प्रत्येक वर्षाच्या ३० सप्टेंबरपर्यंत आगामी वर्ष/वर्षासाठी, वार्षिक आवर्ती योजनेसह, जसे असेल तसे, मान्यता देईल.

प्रकरण ५

वीज प्राप्तीचे नियोजन

१३. वीज प्राप्तीच्या नियोजनामध्ये (ए) वीज प्राप्तीच्या संसाधनाचे इष्टतम मिश्रण निश्चित करणे, (बी) वीज प्राप्तीच्या प्रकाराच्या आणि कालावधीच्या पध्दती निश्चित करणे, आणि (सी) संसाधनाच्या कमतरतेची/तुटीची जोखीम कमी करण्यासाठी आणि विनावापर अडकलेल्या क्षमतेचा किंवा करारबद्ध निर्मितीचा कमाल वापर करण्यासाठी क्षमता व्यापार आणि शेअरिंग करणे.

१४. वीज प्राप्तीच्या संसाधनाचे मिश्रण

१४.१ वितरण परवानाधारक त्यांच्या वीज प्राप्तीच्या धोरणामध्ये निर्मिती संसाधन मिश्रणाची इष्टतम प्राप्ती **निवड/शोध/निश्चित/identification** करेल ज्यामुळे विश्वासाह मानके साध्य करताना वीज प्राप्तीच्या संसाधनाच्या पर्यायाच्या पोर्टफोलिओमध्ये विनाअडथळा/सुरळीत आरडू एकात्मिकता शक्य होईल.

१४.२ इष्टतम निर्मिती प्राप्तीच्या संसाधनाचे मिश्रण **निवड/शोध/निश्चित identification** करण्यासाठी, विनावापर मत्ता पडून राहणे टाळण्याकरिता, इष्टतम तंत्र आणि किमान-खर्चाचे मॉडेलिंग वापरण्यात येईल. वितरण परवानाधारक किमान खर्चाचे मॉडेलिंग आणि इष्टतम तंत्राचा अवलंब करील आणि आयोगाकडे मान्यतेसाठी सादर करावयाच्या एकूण वीज प्राप्तीच्या नियोजनामध्ये ते दर्शविले.

१४.३ वितरण परवानाधारकांनी केलेली विजेची प्राप्ती **निवड/शोध/निश्चित identified** केलेल्या संसाधन मिश्रणाशी सुसंगत आणि यथोचित सरकारने वेळोवेळी अधिसूचित केलेल्या एकूण राष्ट्रीय विद्युत योजना आणि धोरणे विचारात घेऊन असेल.

१४.४ आरपीओ लक्ष्यांकाच्या पूर्ततेसाठी नूतनशील उर्जा स्रोतांपासून केलेली वीज क्षमता प्राप्ती, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (नूतनशील ऊर्जा खरेदीचे बंधन, त्याचे पालन व नूतनशील ऊर्जा प्रमाणपत्र चौकटीचे कार्यान्वयन) विनियम २०१९ आणि त्यामधील सुधारणांनुसार, करण्यात येईल.

१४.५ पवन, सौर पीव्ही, पवन सौर हायब्रिड, चोवीस तास (आरटीसी) निर्मितीपासून विजेची प्राप्ती वीज मंत्रालयाने अधिसूचित केलेल्या वीज-दरावर आधारित स्पर्धात्मक बोली प्रक्रियेसाठीच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार करण्यात येईल.

१४.६ वीज मंत्रालयाने अधिसूचित केलेल्या वीज-दरावर आधारित स्पर्धात्मक बोली प्रक्रियेसाठीच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार, वितरण परवानाधारक बॅटरी एनर्जी स्टोअरेज सिस्टम (बीइएसएस) आणि पम्प स्टोअरेज प्रोजेक्ट्स (पीएसपी) कडून भविष्यातील वर्षासाठी एमटी-डीआरएपीच्या क्षमता वाढीच्या आवश्यकतेच्या **निर्णया/results** संबंधात साठवण/स्टोअरेज क्षमता करार करेल.

वीज मंत्रालयाने अधिसूचित केलेल्या वीज-दरावर आधारित स्पर्धात्मक बोली प्रक्रियेसाठीच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार, वितरण परवानाधारक बॅटरी एनर्जी स्टोअरेज सिस्टम (बीइएसएस) आणि पम्प स्टोअरेज प्रोजेक्ट्स (पीएसपी) कडून भविष्यातील वर्षासाठी एमटी-डीआरएपीच्या क्षमता वाढीच्या आवश्यकतेच्या संबंधात साठवण/स्टोअरेज क्षमता करार करेल.

१४.७ वितरण परवानाधारक, स्पर्धात्मक बोली मार्गदर्शक सूचनांचे पालन करून, अन्य वितरण परवानाधारकांशी केंद्रीय अभिकरणे/मध्यस्थ/व्यापारी/अॅग्रिगेटर्स/पॉवर एक्स्चेंज किंवा करार/बॅन्कींग व्यवस्थेद्वारे विजेचे करार करेल.

१४.८ वितरण परवानाधारक डीइइपी आणि पीयुएसएचपी पोर्टलद्वारे अल्प-कालीन आणि मध्यम-कालीन वीज प्राप्त करेल.

१५. वीज प्राप्तीचे प्रकार आणि कालावधी

१५.१ वितरण परवानाधारक, संसाधन मिश्रणांच्या प्राप्तीच्या पध्दती आणि कालावधी निश्चित करताना, खात्री करेल की प्रारंभिक पातळीवर, राज्यातील उपलब्ध क्षमतेचा इष्टतम वापर करण्यात येईल. पुढील इष्टतमीकरणासाठी, वीज प्राप्तीचे करार, राज्याबाहेरून वीज प्राप्त करण्यातील पारेषण मर्यादा आणि पारेषणाचा खर्च विचारात घेऊन, किमान खर्चाच्या संसाधन उपलब्धतेच्या अधीन राहून, प्रथम राज्यामध्ये करेल आणि त्यानंतर आवश्यकता असल्यास राज्याबाहेर करेल.

१५.२ वितरण परवानाधारक निर्मिती संसाधन मिश्रण आणि मध्यम-कालीन आणि अल्प-कालीन कालावधीत वीज प्राप्त करण्याचे धोरण देखील निश्चित करेल आणि आयोगाची त्यास मान्यता घेईल.

१५.३ वितरण परवानाधारक राज्यातील सर्वोच्च मागणी पूर्ण करण्यामधल त्यांच्या योगदानाची आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी आयोगाला पहिल्या वर्षी १०० टक्के टाय-अप आणि दुसऱ्या

वर्षी किमान ९० टक्के टाय-अप दर्शविल. आरएआर मधील योगदानासाठी फक्त दीर्घ/मध्यम/अल्प-कालीन करार केलेली संसाधने विचारात घेण्यात येतील.

१५.५ करारबद्ध क्षमता यंत्रणेचा भाग असल्याचे विचारात घेऊन वितरण परवानाधारकाकडून वार्षिक आवर्ती तत्त्वावर एमटी-डीआरएपीची अंमलबजावणी करण्यात येईल.

१५.६ वितरण परवानाधारक एमटी-डीआरएपी द्वारे, आयोगाला, त्यांची सर्वोच्च मागणी पूर्ण करण्यासाठीची आणि दीर्घ-कालीन, मध्यम-कालीन आणि अल्प-कालीन करारांच्या मिश्रणासह उर्जेची आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठीची त्यांची योजना **सप्रमाण दाखविल demonstrate**.

परंतु असे की, वितरण परवानाधारक या विनियमांच्या विनियम १२.१० अंतर्गत नमूद केलेल्या मर्यादेत करारांची विभागणी ठेवेल.

१५.७ वार्षिक आवर्ती योजनेद्वारे केलेले मूल्यांकन, वितरण परवानाधारकाच्या विद्यमान आणि नियोजित वीज प्राप्तीच्या **पुढाकारांचा/initiative** समावेश केल्यावर, एमटी/एसटी द्वारे वाढीव क्षमतेत भर घालण्याची आवश्यकता निश्चित करेल.

१५.८ वितरण परवानाधारक प्रत्येक वर्षाच्या ३० नोव्हेंबरपर्यंत क्षमतांचे करार करेल आणि प्रत्येक वर्षाच्या ३१ डिसेंबर पर्यंत आगामी वर्षासाठी एसटीयु/एमएसएलडीसी कडे वार्षिक आवर्ती योजना सादर करेल.

१५.९ एसटीयु आणि एमएसएलडीसी राज्य-स्तरीय एकत्रित योजना आरएलडीसीकडे सादर करतील आणि आरएलडीसी प्रत्येक वर्षाच्या ३१ जानेवारीपर्यंत आगामी वर्षासाठी एनएलडीसीकडे राज्य-स्तरीय एकत्रित योजना सादर करेल.

१६. क्षमता विभागणी/वाटणी/सामायिक करणे/ sharing

१६.१ वितरण परवानाधारक संसाधन पर्याप्तता योजना तयार करताना अल्प-कालीन क्षमतेच्या वाटणीच्या शक्यतेचा उचित **factor in समावेश** करेल आणि स्पर्धात्मक **शेअरींग/वाटणी** व्यवस्था किंवा अन्य पध्दतीद्वारे राज्यात उपलब्ध असलेल्या क्षमतेचा इष्टतम वापर करेल आणि त्यानंतर, केंद्रीय आयोगाने व्यापारी पध्दती किंवा अन्य पध्दती प्लॅटफॉर्म तयार केल्यास, जसे असेल तसे, आंतर-राज्य क्षमता वाटणी किंवा व्यापारासाठी प्लॅटफॉर्मचा वापर करेल आणि क्षमता खर्च शक्य असेल तेथवर इष्टतम करेल.

१६.२ वितरण परवानाधारक अनुपालनाच्या पडताळणीकरिता करारबद्ध केलेल्या क्षमतांची माहिती एमएसएलडीसी आणि एसटीयुला सादर करेल.

१६.३ वितरण परवानाधारक, एसटीयु आणि एमएसएलडीसी वीज प्राप्तीची योजना तसेच वार्षिक आवर्ती योजनेला आयोगाची मान्यता घेईल.

१७. वीज खरेदी करारास मान्यता

- १७.१ कोणत्याही नवीन क्षमतेची व्यवस्था/टाय-अप आवश्यकता, वीज खरेदीच्या खर्चाचा वाजवीपणा आणि कार्यक्षम, किफायतशीर व समन्याय्य रीतीने काम करण्यास प्रोत्साहन या बाबींच्या दृष्टीने, आयोगाच्या पूर्व परवानगीच्या अधीन राहून, असेल.
- १७.२ वेगवेगळ्या स्रोतांकडून दीर्घ/मध्यम/अल्प-कालीन विजेची सर्व खरेदी केंद्र सरकार/यथोचित आयोगाने वेळोवेळी जारी केलेल्या मार्गदर्शक सूचना/नियम/विनियम/ धोरणांनुसार करण्यात येईल.
- १७.३ वितरण परवानाधारकाने केलेला दीर्घ/मध्यम-मुदतीचा कोणताही नवीन वीज खरेदी करार किंवा विद्यमान दीर्घ/मध्यम-मुदतीच्या करारामधील सुधारणा/वीज विक्री करार (पीएसए) आयोगाच्या पूर्व मान्यतेच्या अधीन असेल.
- १७.४ वितरण परवानाधारक संसाधन पर्याप्तता योजनेसह वेगवेगळे पारंपरिक वीज प्रकल्प तसेच नूतनशील उर्जा निर्मात्यांबरोबर कार्यान्वित झालेल्या सर्व विद्यमान वीज खरेदी करारांची यादी सादर करेल.

१८. वीज खरेदीमधील तफावत

- १८.१ वितरण परवानाधारक खालील सवलतीमुळे मान्यता दिलेल्या संसाधन पर्याप्तता प्राप्तीच्या योजनेच्या वर आणि त्याहून अधिक अतिरिक्त विजेची प्राप्ती करू शकतो:
- १८.१.१ जर, वर्षभरादरम्यान विजेच्या मागणीमध्ये अनपेक्षित वाढ झालेली असते किंवा पुरवठ्याच्या कोणत्याही मान्यताप्राप्त स्रोतापासून विजेच्या पुरवठ्यामध्ये तूट किंवा अपयश आले असते किंवा टाय-अप केलेल्या विद्यमान स्रोतांकडून वीज घेणे अन्य उपलब्ध पर्यायी स्रोतांपेक्षा खर्चिक झालेले असते तेव्हा वितरण परवानाधारकाला विजेच्या प्राप्तीसाठी अतिरिक्त करार करता येईल.
- १८.१.२ वितरण परवानाधारकाला जेव्हा आणिबाणीच्या परिस्थितीस सामोरे जावे लागते, ज्यामुळे ग्रीडच्या स्थैर्याला धोका निर्माण होतो किंवा ग्रीड बंद पडण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी किंवा निकडीच्या परिस्थितीदरम्यान एसएलडीसी/आरएलडीसीकडून तसे करण्याचे निर्देश दिले जातात तेव्हा आणि आयोगाच्या पूर्व मान्यतेशिवाय अल्प-

कालीन तत्त्वावर अन्य राज्यांशी बँकींग करण्यासाठी, वितरण परवानाधारकाला अल्प-कालीन व्यवस्था किंवा करार करता येईल.

परंतु असे की, अशा अल्प-कालीन वीज प्राप्तीचा तपशील वीज प्राप्तीच्या दिनांकापासून ४५ दिवसांच्या आत आयोगास सादर करावा लागेल.

प्रकरण ६

संनियंत्रण आणि पालन

१९. संनियंत्रण आणि पालन

- १९.१ **संनियंत्रण आणि प्रतिवेदन** : एमटी-डीआरएपी आणि एसटी-डीआरएपी च्या आधारावर एसटीयु आणि एमएसएलडीसी प्रत्येक वर्षाच्या १५ सप्टेंबरपर्यंत आगामी वर्ष/वर्षासाठी राज्याची-एकत्रित क्षमता तूट आयोगाला कळविल आणि वितरण परवानाधारकाला अतिरिक्त क्षमता **commit/बांधून घेण्याचा** सल्ला देईल. आयोग प्रत्येक वर्षाच्या ३० सप्टेंबरपर्यंत संसाधन पर्याप्तता योजनेस मान्यता देईल.
- १९.२ **संसाधन पर्याप्ततेमधील तुटीवर उपाययोजना** : वितरण परवानाधारक संसाधन पर्याप्ततेच्या आवश्यकतेचे पालन करेल आणि असे पालन न करण्याप्रकरणी, संसाधन पर्याप्ततेच्या अनुपालनामधील तुटीसाठी यथोचित गैर-अनुपालन आकार लागू राहतील.
- १९.३ संसाधन पर्याप्ततेच्या अनुपालनातील तुटीसाठी एमएसएलडीसी संबंधित वितरण परवानाधारकावर गैर-अनुपालन आकार लावेल आणि वसूल करेल.
- १९.४ गैर-अनुपालन आकाराचा दर, जोपर्यंत आयोगाकडून स्वतंत्रपणे विनिर्दिष्ट करण्यात येत नाही तोपर्यंत, संबंधित आर्थिक वर्षासाठी संबंधित वितरण परवानाधारकाच्या एकूण महसुली गरज/वीज दर आदेशा अंतर्गत आयोगाने मान्यता दिल्यानुसार मार्जिनल क्षमता आकाराच्या (रु/युनिट/महिना) १.१ पटीच्या किंवा सरासरी क्षमता आकारांच्या (रु/युनिट/महिना) १.२५ पटीच्या समकक्ष यापैकी जे जास्त असेल तो असेल.
- १९.५ वितरण परवानाधारकाला त्याच्या एकूण महसुली गरजेचा भाग म्हणून असा गैर-अनुपालन आकार वसूल करण्याची परवानगी देण्यात येणार नाही.

प्रकरण ७

भूमिका आणि जबाबदाऱ्या आणि कालबद्धता

२०. आधारसामग्रीची आवश्यकता आणि सामायिक करण्याचा / sharing प्रोटोकाल

- २०.१ वितरण परवानाधारक एसटीयु/एमएसएलडीसी सोबत मागणीचे मूल्यांकन आणि पूर्वानुमानाशी संबंधित सर्व आधारसामग्री जसे की, परंतु त्यापुरतेच मर्यादित नाही, ग्राहक आधारसामग्री, ऐतिहासिक/historic मागणी आधारसामग्री, हवामान आधारसामग्री, जनसांख्यिकीय आणि अर्थमिती चल, पारेषण आणि वितरण हानि, प्रत्यक्ष विद्युत ऊर्जेची आवश्यकता आणि कपात, सर्वोच्च विद्युत मागणी, मागणीच्या स्वरूपातील/रुपरेषेतील बदलासह पूर्ण करण्यात आलेली सर्वोच्च मागणी (उदा. कृषी पाळ्या, वापराची वेळ इ.), ऐतिहासिक/historic तासवार भार स्थिती इ.
- २०.२ वितरण परवानाधारक धोरणे आणि उत्तेजक (ड्रायव्हर्स) यांच्याशी संबंधित सर्व सांख्यिकीय माहिती आणि आधारसामग्री ठेवेल जसे की, एलईडी वापरामध्ये वाढ/penetration, कार्यक्षम पंख्यांच्या वापरामध्ये वाढ, उपकरणांमध्ये वाढ, मागणी व्यवस्थापन आणि ऊर्जा कार्यक्षमता उपाययोजना, घरगुती स्वयंपाकासाठीच्या विद्युत उपकरणांच्या वापरामध्ये वाढ इ., भौगोलिक क्षेत्र/विभागासाठी वाणिज्यिक कार्यामध्ये वाढ, नियंत्रण क्षेत्रात कृषी पम्प आणि सौरऊर्जाकरणाच्या संख्येत वाढ, विशिष्ट ऊर्जा वापरामध्ये बदल, हंगामी ग्राहकांची वापराची पध्दती जसे की चहाचे मळे, डीएसएम आणि डीईआर, विद्युत वाहने (ईव्ही) आणि मुक्त प्रवेश, नॅशनल हायड्रोजन अभियान, एटी अॅण्ड सी हानिमध्ये घट इ. माहिती देखील सामायिक केली जाईल.
- २०.३ वितरण परवानाधारक त्यांच्या माहितीसंग्रहामध्ये प्रत्येक वर्गाच्या ग्राहकांसाठी वीजवापराच्या रुपरेषे संबंधात मागील किमान १० वर्षांची आकडेवारी ठेवेल, जसे की, घरगुती, वाणिज्यिक, सार्वजनिक दिवाबत्ती, सार्वजनिक पाणी पुरवठा योजना, जलसिंचन, लघु-दाब उद्योग, उच्च-दाब उद्योग, रेल्वे कर्षण, ठोक (गैर-औद्योगिक उच्च-दाब ग्राहक), मुक्त प्रवेश, स्व-वापरासाठी वीज निर्मिती करणारी विद्युत संयंत्रे, भार सर्वेक्षणातून मिळणारी अंतर्दृष्टी/ज्ञान, सर्वोच्च मागणीतील ग्राहक वर्गवारीचे योगदान, हंगामी तफावतीचे स्वरूप इ. माहिती देखील सामायिक करेल.
- २०.४ एमएसएलडीसी परवानाधारक-सापेक्ष तसेच संपूर्ण राज्यासाठी एकत्रित, वर नमूद केलेल्या एकत्रित मागणीचे मूल्यांकन आणि पूर्वानुमानाच्या संबंधातील सांख्यिकीय माहिती आणि डेटाबेस ठेवेल आणि प्राधिकरण आणि एनएलडीसी सोबत राष्ट्रीय मूल्यांकनासाठी वेळोवेळी राज्य-स्तरीय मूल्यांकन सामायिक करेल.
- २०.५ वितरण परवानाधारक, राज्य-स्तरीय क्षमता क्रेडीट घटकांच्या परिगणनेसाठी आणि राज्य-स्तरीय मूल्यांकनाच्या तयारीसाठी, एसटीयु आणि एमएसएलडीसीसोबत विद्यमान आणि करारबद्ध क्षमतांची माहिती, त्यांची तांत्रिक आणि वित्तीय वैशिष्ट्ये आणि तासवार निर्मिती रुपरेषेसह सामायिक करेल.

- २०.६ एमएसएलडीसी आणि एसटीयु निर्मिती डेटा एकत्रित करतील आणि संसाधन पर्याप्तता आवश्यकतेचे मूल्यांकन करण्यासाठी प्राधिकरण आणि राज्य-स्तरीय मूल्यांकन एनएलडीसीसोबत सामायिक करतील.
- २०.७ एसटीयु वितरण परवानाधारकांना राष्ट्रीय संसाधन पर्याप्तता आवश्यकतेच्या वाटपाबाबत कळविल.

२१. कालबध्दता

- २१.१ वितरण परवानाधारक प्रत्येक वर्षाच्या ३० एप्रिल पर्यंत आगामी वर्षासाठी एमएसएलडीसीकडे मागणी पूर्वानुमान सादर करेल.
- २१.२ एमएसएलडीसी राज्य-स्तरीय पूर्वानुमान एकत्रित करेल आणि प्राधिकरण व एनएलडीसीकडे प्रत्येक वर्षाच्या ३१ मे पर्यंत आगामी वर्षासाठी सादर करेल.
- २१.३ वितरण परवानाधारक प्रत्येक वर्षाच्या ३१ ऑगस्ट पर्यंत आगामी वर्षासाठी एमटी-डीआरएपी आणि एसटी-डीआरएपी तयार करील.
- २१.४ एसटीयु आणि एमएसएलडीसी प्रत्येक वर्षाच्या १५ सप्टेंबरपर्यंत आयोगाला राज्याची एकत्रित क्षमता तूट कळविल.
- २१.५ आयोग प्रत्येक वर्षाच्या ३० सप्टेंबरपर्यंत संसाधन पर्याप्तता योजनेस मान्यता देईल.
- २१.६ एमएसइटीसीएल आणि एमएसएलडीसी प्रत्येक वर्षाच्या जानेवारीपर्यंत राज्य-स्तरीय एकत्रित योजना एनएलडीसीकडे सादर करतील.

२२. संकेत-स्थळावर माहिती प्रसिध्द करणे

- २२.१ वितरण परवानाधारकाची मासिक/साप्ताहिक/डे-अहेड/इन्ट्राडे वीज खरेदी-प्राप्ती/विक्री आणि निर्मात्याचे वेळापत्रक अशा खरेदी-प्राप्ती/विक्रीच्या ४५ दिवसांच्या आत वितरण परवानाधारक आणि एमएसएलडीसीच्या संकेत-स्थळावर, वर्तमान तसेच संग्रहित माहितीमध्ये प्रवेशाच्या सुलभतेसह, उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- २२.२ एमएसएलडीसी प्रत्येक निर्मिती केंद्राच्या प्रति युनिट अस्थिर खर्चासह मासिक मेरिट ऑर्डर डिस्पॅच (एमओडी) स्टॅक देखील प्रसिध्द करेल.

२३. वितरण परवानाधारकाकडून समर्पित कक्ष गठीत करणे

- २३.१ वितरण परवानाधारक विनियम अंमलात आल्यानंतर तीन महिन्यांच्या आत संसाधन पर्याप्ततेसाठी नियोजन कक्ष स्थापित करेल. कक्षाकडे मागणी पूर्वानुमान, क्षमता, आरई एकत्रीकरण इ. साठी आवश्यक क्षमता आणि साधने असतील.
- २३.२ वितरण परवानाधारकाद्वारे रियल टाईममधील वीज खरेदी/विक्रीसाठी २४ तास समर्पित असलेल्या अन्य कक्षाची स्थापना करण्यात येईल आणि पॉवर एक्स्चेंज किंवा अन्य कोणत्याही माध्यमांद्वारे केलेली इण्ट्रा-डे, डे-अहेड, वीक अहेड वीज खरेदी देखील हाताळण्यात येईल. वितरण परवानाधारक या विनियमांच्या उद्देशाच्या धर्तीवर समर्पित कक्षाच्या कार्यपध्दतीसाठी योग्य मार्गदर्शक तत्त्वे तयार करतील आणि हे विनियम अंमलात आल्यापासून ४५ दिवसांच्या आत आयोगाला कळवतील.
- २३.३ वितरण परवानाधारक राज्य क्षेत्रीय निर्मिती कंपन्या, अन्य वितरण परवानाधारक, केंद्र क्षेत्रीय निर्मिती कंपन्या, पारेषण कंपन्या, राष्ट्रीय/विभागीय/ राज्य भार प्रेषण केंद्रे आणि केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण यांच्याशी सल्लामसलत करून संसाधन पर्याप्तता योजना तयार करेल. तसेच देशातील पीक, ऑफ-पीक आणि सामान्य काळात विजेची उपलब्धता आणि किंमत यांचा संभाव्य अंदाज घेण्यासाठी अतिरिक्त उर्जा असलेल्या वीज व्यापार कंपन्या आणि राज्यांकडे देखील वितरण परवानाधारकाला चौकशी करता येईल.

प्रकरण ८

संकीर्ण

२४. निर्देश देण्याचे अधिकार

- २४.१ आयोग या विनियमांच्या अंमलबजावणीसाठी उचित वाटतील असे निर्देश आणि आदेश वेळोवेळी पारित करेल.

२५. निकषांपासून तफावत घेणे

- २५.१ संसाधन पर्याप्तता योजना आणि त्यातील वीज खरेदी योजनेच्या मान्यतेसाठी विचारात घेतलेली प्राचलिक मानके, या विनियमांमध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या मापदंडापासून घेतलेल्या तफावतीमध्ये निश्चित करता येतील.

परंतु असे की, या विनियमांतर्गत विनिर्दिष्ट केलेल्या मापदंडापासून घेतलेल्या तफावतीसाठीची कारणे लेखी नोंदण्यात येतील.

२६. शिथिल करण्याचे अधिकार

२६.१ आयोग, स्वतःहून किंवा आयोगासमोर हितसंबंधित व्यक्तीने केलेल्या अर्जाच्या संदर्भात, या विनियमांतील कोणतीही तरतूद सर्वसाधारण किंवा विशिष्ट आदेशाद्वारे शिथिल करू शकेल; मात्र त्यापूर्वी, यासंबंधीच्या कारणांची लेखी नोंद करण्यात येईल आणि तरतूद शिथिल केल्यामुळे बाधित होऊ शकणाऱ्या व्यक्तींना त्यांची बाजू मांडण्याची संधी देण्यात येईल.

२७. आदेश आणि कार्यप्रणाली निर्देश निर्गमित करणे

२७.१ या विनियमांची अंमलबजावणी करण्यासाठी, आयोग, अधिनियमातील तरतुदींच्या अधीन राहून, वेळोवेळी आदेश आणि कार्यप्रणाली निर्देश जारी करू शकेल.

२८. दुरुस्ती करण्याचा अधिकार

२८.१ आयोग या विनियमांतील कोणत्याही तरतुदींमध्ये कोणत्याही वेळी बदल, फेरफार, फेरबदल किंवा सुधारणा करू शकेल.

२९. अडचणी दूर करण्याचा अधिकार

२९.१ या विनियमांतील तरतुदी अंमलात आणताना जर कोणतीही अडचण उद्भवली तर, आयोग, आदेशाद्वारे, अधिनियम आणि या विनियमांतील तरतुदींशी विसंगत नसतील व अडचण दूर करण्यासाठी त्यास आवश्यक वाटतील, अशा तरतुदी करू शकेल.

श्री स्वामी समर्थ

परिशिष्ट - १ : आधारसामग्रीच्या आवश्यकतेचा नमुना

राज्य आणि त्यांच्या वितरण परवानाधारकांसाठी मागणीच्या पूर्वानुमानासाठी आधारसामग्रीचा नमुना खालीलप्रमाणे:

मागणीचे पूर्वानुमान (राज्य आणि सर्व वितरण कंपन्यांसाठी सारांश विवरणपत्र स्वतंत्रपणे) - वितरण कंपनी-निहाय (वितरण कंपनीचे नाव: -----)									
अनु.क्र.	तपशील	मागील वर्षांचे वास्तविक			चालू वर्ष	वर्षनिहाय वाढीचा दर/सीएजीआर -लागू असल्याप्रमाणे (%)	अंदाज		
		वर्ष - १	वर्ष - २	वर्ष - ९न			वर्ष - १	वर्ष - २	... वर्ष - १०
१	ऊर्जा विक्री - दशलक्षमध्ये (किरकोळ पुरवठा वीज दर आदेशानुसार ग्राहक वर्गवारी निहाय)								
	निवासी								
	वाणिज्यिक								
	उच्च-दाब औद्योगिक								
	उच्च दाब - १ औद्योगिक								
	उच्च दाब- २ वाणिज्यिक								
	उच्च दाब - ३ रेल्वे								
	उच्च दाब - ४ पीडब्ल्युडब्ल्यु								
	उच्च दाब -५ कृषी								
	उच्च-दाब - ६ ठोक पुरवठा (गृह संकुल)								
	उच्च-दाब ताहपुरता								
	उच्च-दाब - ९ सार्वजनिक सेवा								
	उच्च-दाब इव्ही चार्जिंग स्टेशनस -११ केव्ही								
	उच्च-दाब इव्ही चार्जिंग स्टेशनस -२२ केव्ही								
	लघु दाब - औद्योगिक								
	लघु दाब - १ दारिद्रय रेषेखालील								
	लघु दाब - २ घरगुती								
	लघु दाब - गैर-घरगुती								
	लघु दाब- ३ पीडब्ल्युडब्ल्यु								
	लघु दाब - ४ कृषी								
	लघु दाब - ५ यंत्रमाग								
	लघु दाब - ५ औद्योगिक सर्वसाधारण								

	लघु दाब - ६ पथदिवे								
	लघु दाब - ७ तारपुरती जोडणी								
	लघु दाब - ८ जाहिरात आणि हॉर्डिंग								
	लघु दाब - ९ स्मशानभूमी आणि दफनभूमी								
	लघु दाब - १० सार्वजनिक सेवा								
	लघु दाब इव्ही चार्जिंग								
	सार्वजनिक जल कामे								
	पथदिवे								
	कृषी								
	सार्वजनिक सेवा								
	रेल्वे								
	मुक्त प्रवेश विक्री								
२	एकूण ऊर्जा विक्री (दशलक्ष) - (मुक्त प्रवेश विक्री वगळून सर्व ग्राहक वर्गवारीची एकत्रित)								
३	एकूण ऊर्जा विक्री (दशलक्ष) - (मुक्त प्रवेश विक्रीसह सर्व ग्राहक वर्गवारीची एकत्रित)								
४	एकूण उर्जा विक्रीसाठी वर्षनिहाय वाढीचा दर (%) (मुक्त प्रवेश वगळून)								
५	एकूण उर्जा विक्रीसाठी वर्षनिहाय वाढीचा दर (%) (मुक्त प्रवेशासह)								
६	वितरण हानि - % मध्ये								
७	वितरण हानि - एमयु मध्ये								
८	वितरण कंपन्यांच्या सीमेवर पुरवठा/आवश्यकता (दशलक्ष)								
९	राज्यांतर्गत पारेषण हानि - % मध्ये								
१०	राज्यांतर्गत पारेषण हानि - एमयु मध्ये								
११	राज्याच्या सीमेवर पुरवठा/आवश्यकता (दशलक्ष)								
१२	आंतर-राज्य पारेषण हानि - % मध्ये								
१३	आंतर-राज्य पारेषण हानि - एमयु मध्ये								
१४	वितरण कंपनीची एक्स-बस आवश्यकता (एमयु) (मुक्त प्रवेश ग्राहक, रेल्वे वगळून) - प्रतिबंधित								
१५	एमएसएलडीसीकडून एसईअॅडला विक्री (लागू असल्यास)								
१६	रेल्वे/मुक्त प्रवेश ग्राहकांसाठी वहन केलेली ऊर्जा (लागू असल्यास)								
१७	वितरण कंपनीची एक्स-बस आवश्यकता (एमयु) (मुक्त प्रवेश ग्राहक, रेल्वेसह) - प्रतिबंधित								
१८	यंत्रणेतील अडचणीमुळे पुरवठा न केलेली ऊर्जा (एमयु)								
१९	वितरण कंपनीची एक्स-बस आवश्यकता (दशलक्ष) (मुक्त प्रवेश ग्राहक, रेल्वे वगळून) - अ-प्रतिबंधित								
२०	वितरण कंपनीची एक्स-बस आवश्यकता (दशलक्ष) (मुक्त प्रवेश ग्राहक, रेल्वेसह) - अ-प्रतिबंधित								
२१	यंत्राणा भार घटक								
२२	वितरण कंपनीचा पीक लोड (मेगावॅट) (मुक्त प्रवेश, रेल्वे वगळून)								
२३	वितरण कंपनीचा पीक लोड (मेगावॅट) (मुक्त प्रवेश, रेल्वेसह)								

हिटॉरक /ऐतलहलसक डर, आरई स्थाडत कडडतल आणल आरई नलरुतलतुडल तलसवलर आडरसलडरुतल नडुनल खलललडुरडलणे:

वरुड	डहलनल	दलवस	तलस	डर (डेवुड)	सुडर आरसुड (डेवुड)	सुडर सलडररण (डेवुड)	डवन आरसुड (डेवुड)	डवन सलडररण (डेवुड)	कल-वलदुत आरसुड (डेवुड)	कल-वलदुत सलडररण (डेवुड)
२०१ॢ	ॡ	१	१							
..							
२०२३	३	३१	२ॡ							

डुरतुडेक नलरुतल केंदुरलतुडल तलनुतुरक आणल आरुथलक वैशलषुतुडलसलतुडल आडरसलडरुतल नडुनल खलललडुरडलणे:

अनु. कुर.	नलरुतल केंदुरे	संसलडनलडल डुरकलर	सुथलडत कडडतल (डेवुड)	डलडड केलेलु कडडतल (डेवुड)	कलरलनुतलर डुणुडलडे वरुड	अडुकलत नलरुतुतुडे वरुड	सुथलर खरुड (रु/डुनलड/वरुड)	असुथलर खरुड (रु/डुनलड)	उडुडलक दर (डुरुण डरलने)	रुडुड डेट (डेवुड/डलनलड)	सुडलरुड अड (रु)	सुडलरुड अड वेळ (ऐड)	नलरुडकलत देखडलल	सलकुतुडे आउडेतक	डुडरल ऐड (%)	डुडुडरु सुवलकुडकलत कुरणुडलडल दलनलक	डुडुडरु सडलडुडल दलनलक
I	केंदुरलड नलरुतल केंदुरे																
१																	
II	रलकुड नलरुतल केंदुरे																
१																	
II	कल-वलदुत																
१																	
III	नुतनशुल																
१																	
IV	आरडुडुडु																
१																	

सर्व वितरण कंपनी आणि एसईझेडच्या सर्वोच्च मागणी आणि विजेच्या अंदाजासाठी आधारसामग्रीचा नमुना खालीलप्रमाणे:

स्त्रोत	महावितरण		टीपीसी		इडएमएल		बेस्ट उपक्रम		भारतीय रेल्वे		माइण्डस्पेस		गिगाप्लेक्स प्रॉपर्टीज		केआरसी इन्फ्रास्ट्रक्चर		निदार युटीलिटीज		एमएडीसी		इऑन फेज-१		इऑन फेज-२		जेएनपीटी		एलबीएससीएमएल			
	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	Mus एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	एमयु	पीक एमडब्ल्यु	Mus एमयु	पीक एमडब्ल्यु	Mus एमयु	पीक एमडब्ल्यु	Mus एमयु	पीक एमडब्ल्यु		
२०१८-१९																														
२०१९-२०																														
२०२०-२१																														
२०२१-२२																														
२०२२-२३																														
२०२३-२४																														
२०२४-२५																														
२०२५-२६																														
२०२६-२७																														
२०२७-२८																														
२०२८-२९																														
२०२९-३०																														
२०३०-३१																														
२०३१-३२																														